

Nieuwsbegrip Extra

Met enige regelmaat ontwikkelt Nieuwsbegrip in opdracht van bedrijven of maatschappelijke organisaties een speciale themales. Bedrijven die ons vragen om zulke lessen te ontwikkelen doen dit vaak in het kader van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen', ideale organisaties brengen via de les het maatschappelijke onderwerp waarop zij zich richten onder de aandacht. De Nieuwsbegrip Extra-lessen worden mogelijk gemaakt door financiering van de externe opdrachtgever. De inhoud van de lessen wordt echter ontwikkeld door en valt volledig onder verantwoordelijkheid van de Nieuwsbegripredactie.

Handleiding Extra les over Actie Zomerpret niveau B

Vooraf

Deze les is ontwikkeld samen met Nationaal Fonds Kinderhulp om kinderen bewust te maken van het feit dat er in Nederland ruim 300 000 kinderen zijn die in armoede opgroeien. Meer informatie over kinderen die in armoede opgroeien is bijvoorbeeld te lezen in een stuk van het

CBS: <https://www.cbs.nl/-/media/pdf/2019/07/2019st03-armoederisico-in-2017-toegenomen.pdf>.

Kinderhulp biedt al sinds 1959 financiële ondersteuning aan kinderen én jongeren in armoede van 0 tot 21 jaar, voornamelijk op de volgende gebieden:

- **Ontwikkeling** (opleiding, leesboeken, cursus, sport, zwemlessen, eenvoudige laptop of ander schoolmateriaal, muziek, speel- en spelmateriaal)
- **Ontspanning** (dagje uit, Sinterklaas, weekje kamperen, deelname kamp)
- **Basale zaken** (fiets, kamerinrichting, kleding, bril)
- **Bijzondere zaken** (naamsverandering, medicijnen, therapie, beugel)

Deze zomer verspreidt Kinderhulp 4500 pakketten voor kinderen van 4-12 jaar en 2500 Zomerpretpakketten voor tieners van 13-17 jaar om kinderen die in armoede opgroeien een leuke zomervakantie te bieden. Meer weten over Kinderhulp en de Zomerpretpakketten? Kijk op kinderhulp.nl/zomerpret.

Lesoverzicht

Onderwerp Lesdoel

Kinderhulp: Actie Zomerpret 2021

De leerlingen lezen de tekst actief aan de hand van sleutelvragen. Ook maken ze een 5-2-2-schema bij de tekst en beantwoorden ze vragen over mogelijk onbekende woorden uit de tekst. Tot slot bedenken de leerlingen leuke dingen om in de zomer te doen, maken ze een kruiswoordpuzzel en bedenken ze een actie om geld op te halen voor Kinderhulp.

Leesdoel

Na het lezen kunnen de leerlingen aan iemand vertellen wat Actie Zomerpret is en waarom die actie belangrijk is.

Opdracht 1

Tekst actief lezen en sleutelvragen beantwoorden

Opdracht 2

Sleutelschema: een 5-2-2-schema invullen

Opdracht 3

Ophelderen van onduidelijkheden in de tekst

Opdracht 4

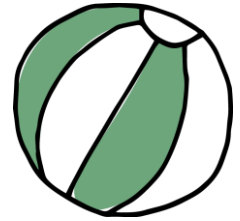
Samen leuke dingen doen in de zomer (extra opdracht 1)

- Opdracht 5** Oefenen met de woorden uit de tekst (extra opdracht 2)
Opdracht 6 Bedenk een leuke actie (extra opdracht 3)
Functioneringsniveau M7-E7
begrijpend lezen

Materiaal

Voor elke leerling:

- de tekst *Ieder kind een leuke zomervakantie* (niveau B);
- bijbehorende opdrachten voor niveau B;
- voor abonnees van Nieuwsbegrip: de strategiekaart *Ophelderen van onduidelijkheden* en de woordhulp (op de website bij Basismateriaal).

Woordenschat (NB met deze woorden zijn geen online oefeningen beschikbaar):

zowel ... als ...	= niet alleen ... maar ook ...
wellicht	= misschien
verre van	= helemaal niet, eerder het tegendeel
het gebrek aan	= het niet hebben van
vanzelfsprekend zijn	= automatisch zo zijn
immers	= namelijk
behoorlijk	= nogal, flink
de sponsor	= iemand die gedurende een langere periode geld geeft aan een goed doel
de donateur	= iemand die eenmalig geld geeft aan een goed doel
het verschil maken	= ervoor zorgen dat iets verandert

Opdrachten

Toelichting

Actief lezen en sleutelvragen

In de basislessen van Nieuwsbegrip ligt de nadruk op het onderdeel Actief lezen. Onder actief lezen verstaan we het lezen van de tekst in drietallen, waarbij leerlingen in interactie met elkaar bespreken waar de tekst over gaat. Hierbij zijn ze gericht op de inhoud. Bij het actief lezen is het de bedoeling dat de leerlingen voorspellen, onduidelijkheden ophelderen en zelf vragen stellen. Hiervan maken ze notities op het werkblad Actief lezen. De sleutelvragen stimuleren leerlingen om verbanden te doorzien, afleidingen te maken en de tekst samen te vatten. Deze activiteiten zijn erop gericht de leerlingen te ondersteunen in het vormen van een mentaal plaatje van de tekst.

Werkwijze

- Introduceer het onderwerp klassikaal. Wat weten de leerlingen van het onderwerp? Wat verwachten ze in de tekst te lezen?
- Vraag de leerlingen welk leesdoel ze hebben (of geef ze het gegeven leesdoel) en bespreek de uitleg. Wijs de leerlingen zo nodig op de strategiekaart *Ophelderen van onduidelijkheden*.
- Groepjes II en III werken (indien mogelijk) in drietallen met de tekst, het werkblad Actief lezen met de sleutelvragen en

vullen daarna het 5-2-2-schema in (opdracht 2). Bij opdracht 3 beantwoorden de leerlingen vragen over woorden uit de tekst.

- Begeleid zelf groep I. Maak gebruik van de modeltekst, de sleutelvragen en de hulpvragen. De leerlingen kunnen daarnaast de strategiekaart *Ophelderen van onduidelijkheden* gebruiken. Laat de leerlingen na verlengde instructie zelf werken aan opdracht 2 en 3. Opdrachten 4, 5 en 6 zijn extra opdrachten. Bedenk welke van deze opdrachten u kiest (mag uiteraard ook allemaal).
- Nabespreking: check of lesdoel en leesdoel bereikt zijn. Laat leerlingen eventueel zelf hun antwoorden controleren en bespreek waar de leerlingen moeite mee hadden.
- Neem de werkbladen Actief lezen in om inzicht te krijgen in het werk van de verschillende groepjes.

OPDRACHT 1

klassikaal/
drietallen

Modelen

De tekst actief lezen en sleutelvragen beantwoorden

1. Introduceer het onderwerp klassikaal. Gebruik eventueel de digibordtool. Wat weten de leerlingen over de Actie Zomerpret? Wat zou de Actie Zomerpret kunnen zijn? Wat verwachten ze in de tekst te lezen?
2. Geef uitleg over de werkwijze bij Actief lezen (lesdoelen, zie toelichting). Vertel ook wat het leesdoel is.
3. **Leesdoel:** De leerlingen kunnen vertellen wat Actie Zomerpret is en waarom die actie belangrijk is.
4. Werk klassikaal of in groepjes bij het lezen van de tekst. Maak gebruik van onderstaande modeltekst, de sleutelvragen en de hulpvragen.
5. Leerlingen gaan verder zelfstandig aan de slag. Bespreek klassikaal de antwoorden op de sleutelvragen.

Modeltekst

Modellen van de inleiding m.b.t. actief lezen en ophelderen van onduidelijkheden:

Ieder kind een leuke zomervakantie

Na het lezen van de titel zou ik twee dingen kunnen denken: dat ieder kind een leuke zomervakantie heeft, of dat dat juist nog niet zo is, maar dat het wel zo zou moeten zijn. Ik zie bij de afbeelding 'Kinderhulp' staan. Dat zou misschien kunnen betekenen dat sommige kinderen hulp krijgen. Misschien om een leuke zomervakantie te krijgen? Ik ben benieuwd. In de tekst staat er vast meer over.

Het was weer een raar schooljaar! *Zouden ze bedoelen wat er allemaal gebeurde door corona? Want daardoor was het inderdaad een raar schooljaar. Gelukkig mogen we nu wel weer naar school. Ik ben benieuwd. Ik lees even verder.* **Gelukkig mocht je in maart wel weer naar school en ook daarnaast mocht er steeds meer. Zowel binnen als buiten.** *Ja, dat is zeker heel erg fijn! Alles wordt*

langzaam weer een beetje normaler. **Veel mensen kijken dan ook heel erg uit naar de kinderen zijn? Zij gaan namelijk vaak nergens heen.** Oh, zouden ze dát ermee bedoelen? Dat het voelt alsof de vakantie lang duurt. Omdat ze vaak nergens heen gaan. Als je thuis blijft en niet weggaat is dat niet zo leuk denk ik. En dan lijkt het heel lang te duren. **Nationaal Fonds Kinderhulp helpt deze kinderen.** Oh, Kinderhulp ken ik! Zij helpen wel vaker kinderen die het thuis niet zo goed hebben, volgens mij. Maar hoe zouden ze dat doen? Daar ben ik dan wel heel benieuwd naar, want dat weet ik niet zo goed. **In deze Nieuwsbegriples lees je hoe Kinderhulp dat doet.** Oh, dat is wel fijn. Ik lees het dus in de rest van de tekst. En fijn ook dat ze gelukkig wél worden geholpen. Ik ga gauw verder lezen om erachter te komen welke kinderen het precies zijn, waarom de afgelopen tijd en de zomervakantie moeilijk is voor hen en wat Kinderhulp dan voor hen doet.

Wat hebben jullie mij horen doen? Ik dacht hardop na over de tekst. Ik stelde ook vragen aan mezelf. Dat hoort bij actief lezen. Als je actief leest, sta je ook stil bij onbekende woorden. Je bespreekt samen of het belangrijk is om het woord te begrijpen. Je kunt dan de woordhulp gebruiken. En je kunt ook kijken op de strategiekaart. Vragen en onbekende woorden kun je op het werkblad schrijven.

Laat één van de leerlingen hardop denkend het volgende stukje lezen.

Leg uit: als je in je groepje actief aan het lezen bent, ga je ook de sleutelvragen bij de tekst bespreken.

In de tekst zie je na elk stukje een nummer staan. Bij elk nummer hoort een sleutelvraag.

Let op: De hulpvragen bij de sleutelvragen hieronder zijn bedoeld als extra aanwijzingen bij de sleutelvragen. Gebruik de hulpvragen alleen als deze relevant zijn voor de leerlingen. Als de leerlingen de sleutelvraag direct kunnen beantwoorden is een hulpvraag waarschijnlijk niet nodig.

Sleutelvragen en hulpvragen

Inleiding

Sleutelvraag 1: Wie verheugen zich vaak niet op de zomervakantie?

Waarom niet?

Hulpvraag 1a: Lees de inleiding nog een keer. Wat staat er?

Hulpvraag 1b: Kijk in regel 4-6. Hier lees je wie zich niet verheugen op de vakantie. Hulpvraag 1c: In regel 6 staat het signaalwoord *namelijk*. In die zin lees je een oorzaak of een reden. (verbanden)

Ruim 300 000 kinderen leven in armoede

Sleutelvraag 2: Waarom gaan kinderen die in armoede opgroeien liever naar school? Noem twee dingen die in de tekst staan.

Hulpvraag 2a: Lees het tweede deel van het stukje nog eens goed. Waar gaat het over?

Hulpvraag 2b: In regel 14 staat het signaalwoord *daardoor*. *Daardoor* geeft een gevolg aan van wat er in de zin daarvoor genoemd is. (verbanden)

Hulpvraag 2c: In regel 16 staat het signaalwoord *immers*. In die zin lees je een oorzaak of een reden. (verbanden)

Bijna zomervakantie

Sleutelvraag 3: Waarom is de zomervakantie voor kinderen die in armoede opgroeien vaak niet zo leuk? Noem twee dingen die in de

tekst staan.

Hulpvraag 3a: Lees het stukje nog eens goed. Waar gaat het stukje over?

Hulpvraag 3b: Lees regel 20-21 nog eens goed. Wie worden bedoeld met *hen*? (verbanden)

Hulpvraag 3c: In regel 22 staat het woord **eenzaam**. Wat betekent dat woord? (ophelderen)

Hulpvraag 3d: Kijk goed in regel 22-24. Daar worden voorbeelden gegeven. Let goed op de signaalwoorden *en* en *of*.

Sleutelvraag 4: Waarom voelen deze kinderen zich na de vakantie buitengesloten op school?

Hulpvraag 4a: Wat betekent **zich buitengesloten voelen** (regel 24-25)? Kijk goed naar het woord zelf. (ophelderen)

Hulpvraag 4b: Lees regel 24-25. Dit stukje begint met het signaalwoord *Daardoor*. Dat betekent dat in de zin ervoor aangegeven wordt hoe dat komt. (verbanden)

Een pakket vol zomeravontuur

Sleutelvraag 5: Wie krijgen hulp van Kinderhulp?

Hulpvraag 5a: Lees het begin van stukje nog eens goed. Wat lees je over Kinderhulp?

Hulpvraag 5b: Lees regel 26-28: Wat zijn **jongeren**? (ophelderen)

Hulpvraag 5c: Lees regel 28. Daar staat *hen*. Naar wie of wat verwijst *hen*? (verbanden)

Sleutelvraag 6: Hoe helpt Kinderhulp deze kinderen? Noem twee dingen.

Hulpvraag 6: Lees regel 29-31. Daar staan wat voorbeelden genoemd.

Sleutelvraag 7: Wat is het Zomerpretpakket?

Hulpvraag 7: Lees regel 31-37. Daar staat wat het is. In de regels ervoor staat voor wie het is.

Ook voor tieners

Sleutelvraag 8: Hoe kwam Kinderhulp op het idee voor een Zomerpretpakket voor tieners?

Hulpvraag 8a: Lees regel 42-45. Wat wordt hier verteld over de Actie Zomerpret?

Hulpvraag 8b: In regel 44 staat het signaalwoord *namelijk*. Daarmee wordt een oorzaak of reden aangegeven. (verbanden)

Voor het eerst naar de bioscoop

Sleutelvraag 9: Waarom was Taiza zo blij met het Zomerpretpakket?

Hulpvraag 9: Lees regel 52-54. Wat vertelt Taiza zelf? Je leest het tussen de aanhalingstekens.

Na het lezen

Sleutelvraag 10: In de tekst lees je wat er bijvoorbeeld in een Zomerpretpakket zit. Wat vind jij dat er in ieder geval in een Zomerpretpakket zou moeten zitten? Waarom vind je dat?

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 2

klassikaal/
drietallen

Sleutelschema

5-2-2-schema

Sleutelschema: een 5-2-2-schema invullen

Doe deze opdracht klassikaal of laat de leerlingen in groepjes werken. Bespreek de opdracht na. Wat wisten de leerlingen zelf al over Actie Zomerpret? Welke nieuwe dingen zijn ze uit de tekst te weten gekomen? Probeer ook gezamenlijk de vragen die de leerlingen na het lezen van de tekst nog hebben te beantwoorden.

OPDRACHT 3

tweetallen/
klassikaal

Ophelderen van onduidelijkheden in de tekst

De leerlingen zoeken bij een tiental woorden de betekenis met behulp van de strategie ophelderen en vergelijken die met de betekenis die ze vinden in een (online) woordenboek.

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 4

drietallen/
klassikaal

Samen leuke dingen doen in de zomer (extra opdracht 1)

De leerlingen bedenken in groepjes dingen die zij zouden kunnen doen om ervoor te zorgen dat een kind dat in de zomer misschien niet allerlei leuke dingen kan doen, tóch ook een heel leuke zomer heeft. Doel is dat leerlingen zich ervan bewust worden dat er kinderen zijn die thuis zitten en die het leuk zouden vinden om misschien met hen samen iets leuks te gaan doen. Wat zouden zij zelf leuk vinden als zij in die situatie zaten?

Bespreek klassikaal de bedachte activiteiten. Bijvoorbeeld door alle activiteiten op briefjes te schrijven en in een grote pot te gooien: de leuke zomerideeënpot. Om beurten kunnen leerlingen een briefje eruit pakken en voorlezen. De activiteiten kunnen ook op grote vellen papier worden geplakt en opgehangen worden op verschillende plekken in de school zodat iedereen leuke tips heeft voor in de zomer. Ze kunnen ook in de laatste schoolkrant of nieuwsbrief van dit jaar worden gezet. Of misschien als leuke tips op de schoolwebsite.

OPDRACHT 5

drietallen/
klassikaal

Oefenen met de woorden uit de tekst (extra opdracht 2)

De leerlingen maken de kruiswoordpuzzel in drietallen. Bespreek de opdracht klassikaal. Hebben de leerlingen het woord gevonden? Welke mooie zinnen zijn er met dit woord bedacht?

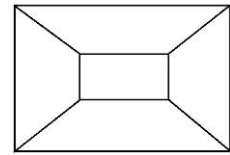
Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 6

drietallen/klassikaal

Bedenk een leuke actie (extra opdracht 3)

Om alle kinderen te kunnen helpen heeft Kinderhulp geld nodig. Laat de kinderen in groepjes van vier acties bedenken die ze in deze tijd van 'afstand houden' zouden kunnen doen om geld op te halen voor Kinderhulp. Ze werken volgens de werkvorm **placemat**. In elk groepje bedenkt iedere leerling voor zich een leuke activiteit. Dat schrijft hij in een van de vier vakken aan de zijkant. Vervolgens bespreken ze in het groepje met elkaar wat ieder in zijn eigen vak heeft opgeschreven en bepalen ze gezamenlijk wat ze met elkaar het leukste of meest haalbare vinden of waarmee ze misschien het meeste geld op kunnen halen. Dat komt uiteindelijk in het middelste vak. Bespreek klassikaal de placemats van de groepjes. Welke leuke acties zijn bedacht? Bepaal gezamenlijk de leukste actie.

Mogelijke ideeën zijn: een statiegeldactie, iets lekkers (cakejes, ijsjes) maken en verkopen, een sportieve prestatie (rondjes om de school rennen) en je laten sponsoren, marktje met tweedehands spullen, (zomer)ansichtkaarten maken en verkopen.

Actie doorgeven aan Kinderhulp

Wanneer jullie met de klas de actie ook echt gaan uitvoeren, kan de actie worden aangemeld op deze webpagina van Kinderhulp: <https://steun.kinderhulp.nl/>.

Kansmaken op een watergevecht voor de hele klas?

Maak een leuke foto van jullie actie (het plan of zelfs het plan in uitvoering) stuur die naar nieuwsbegrip@kinderhulp.nl. Vermeld ook NAW-gegevens van de school. De winnende klas ontvangt nog voor de zomervakantie voor de hele klas een pakket met foam-waterschieters voor een fantastisch watergevecht!

Werkblad Actief Lezen

Groepje van: _____

Leesdoel: Na het lezen van de tekst weet ik _____

Aantekeningen bij de stukjes

Noteer hieronder belangrijke informatie, onbekende woorden en eigen vragen. Schrijf ook de antwoorden van de sleutelvragen op.

Inleiding

Antwoord op sleutelvraag 1: _____

Ruim 300 000 kinderen leven in armoede

Antwoord op sleutelvraag 2: _____

Bijna zomervakantie

Antwoord op sleutelvraag 3: _____

Antwoord op sleutelvraag 4: _____

Een pakket vol zomeravontuur

Antwoord op sleutelvraag 5: _____

Antwoord op sleutelvraag 6: _____

Antwoord op sleutelvraag 7: _____

Ook voor tieners

Antwoord op sleutelvraag 8: _____

Voor het eerst naar de bioscoop

Antwoord op sleutelvraag 9: _____

Na het lezen

Antwoord op sleutelvraag 10: _____

Antwoorden

OPDRACHT 1 Actief lezen en sleutelvragen beantwoorden

Tijdens het lezen	
Inleiding	<p>1. Wie verheugen zich vaak niet op de zomervakantie? Waarom niet? <i>Kinderen die thuis in armoede leven, omdat zij in de zomervakantie geen leuke dingen gaan doen.</i></p>
Ruim 300 000 kinderen leven in armoede	<p>2. Waarom gaan kinderen die in armoede opgroeien liever naar school? Noem twee dingen die in de tekst staan. <i>Ze kunnen thuis niet leren omdat ze geen laptop of tablet hebben.</i> <i>Op school zijn vrienden en boeken en daar kunnen ze lekker spelen.</i></p>
Bijna zomervakantie	<p>3. Waarom is de zomervakantie voor kinderen die in armoede opgroeien vaak niet zo leuk? Noem twee dingen die in de tekst staan. <i>Ze hebben geen speelgoed thuis.</i> <i>Er is geen geld voor een dagje uit.</i> <i>Er is geen geld voor een ijsje.</i></p> <p>4. Waarom voelen deze kinderen zich na de vakantie buitengesloten op school? <i>Ze hebben geen leuke vakantie verhalen om op school te vertellen.</i></p>
Een pakket vol zomeravontuur	<p>5. Wie krijgen hulp van Kinderhulp? <i>Kinderhulp helpt kinderen en jongeren tot 21 jaar die in armoede opgroeien.</i></p> <p>6. Hoe helpt Kinderhulp deze kinderen? Noem twee dingen. <i>Kinderhulp helpt met grote dingen zoals een fiets of een laptop.</i> <i>Of met kleine dingen zoals een leesboek of speelgoed.</i></p> <p>7. Wat is het Zomerpretpakket? <i>Een pakket voor kinderen die opgroeien in armoede. Er zitten allerlei spullen in om binnen en buiten mee te spelen.</i></p>
Ook voor tieners	<p>8. Hoe kwam Kinderhulp op het idee voor een Zomerpretpakket voor tieners? <i>In de enquête van het jaar ervoor stond vaak als tip: "Geef ook een Zomerpretpakket aan tieners". Dat pakket bevat spullen die tieners erg leuk vinden.</i></p>

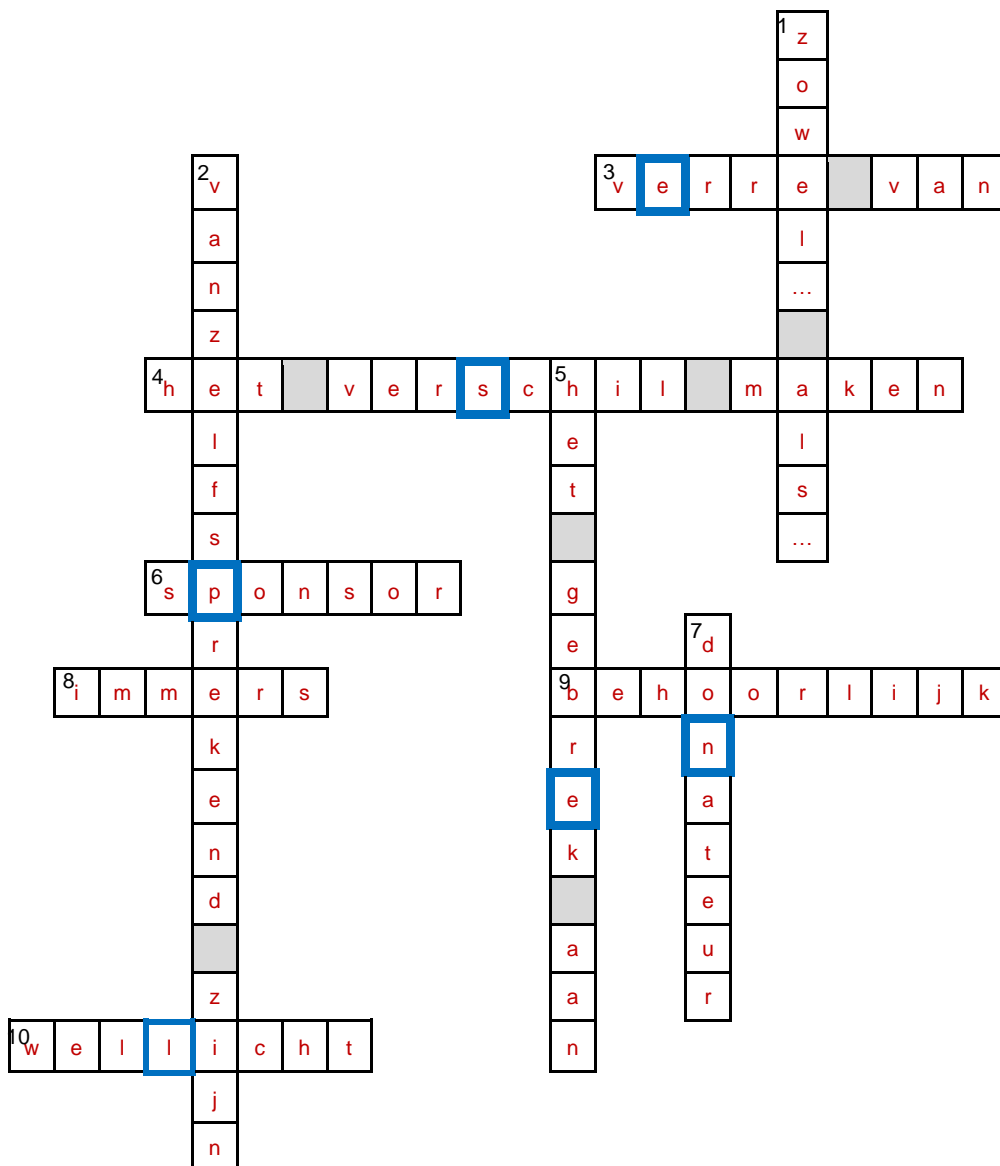
Voor het eerst naar de bioscoop	9. Waarom was Taiza zo blij met het Zomerpretpakket? <i>In het pakket zat een bioscoopbon en zo kon ze voor het eerst naar de bioscoop.</i>
Na het lezen	
<p>10. In de tekst lees je wat er bijvoorbeeld in een Zomerpretpakket zit. Wat vind jij dat er in ieder geval in een Zomerpretpakket zou moeten zitten? <i>Inventariseer de antwoorden van de leerlingen.</i></p> <p>Let op! Kinderhulp is enorm benieuwd naar jullie ideeën over wat er niet mag ontbreken in een Zomerpretpakket! Stuur jullie ideeën dus vooral door (via nieuwsbegrip@kinderhulp.nl).</p>	

OPDRACHT 3 middelste kolom kun je hier weghalen

woord	eigen betekenis	betekenis in het woordenboek
1. zowel ... als ... (r. 2)		<i>niet alleen ... maar ook ...</i>
2. wellicht (r. 3)		<i>misschien</i>
3. verre van (r. 9)		<i>helemaal niet, eerder het tegendeel</i>
4. het gebrek aan (r. 11)		<i>het niet hebben van</i>
5. vanzelfsprekend zijn (r. 13-14)		<i>automatisch zo zijn</i>
6. immers (r. 16)		<i>namelijk</i>
7. behoorlijk (r. 22)		<i>nogal, flink</i>
8. de sponsor (r. 32)		<i>iemand die gedurende een langere periode geld geeft aan een goed doel</i>
9. de donateur (r. 33)		<i>iemand die eenmalig geld geeft aan een goed doel</i>
10. het verschil maken (r. 37)		<i>ervoor zorgen dat iets verandert</i>

OPDRACHT 5

Het gezochte woord is: *spelen*.